

ФОРМУВАННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕНІСТЬ ЯКІСНИХ ПОКАЗНИКІВ НАСІННЯ СОНЯШНИКУ ЗАЛЕЖНО ВІД ОСОБЛИВОСТЕЙ ГІБРИДУ І УМОВ ЗБЕРІГАННЯ

СОЛОНЬКО І.Р., *магістр 2 року навчання*

Науковий керівник: **БОБЕР А.В.**, *к. с.-г. наук, доцент*

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Соняшник – це основна олійна культура. Її валовий збір складає близько 10,0 млн т. Переробити такий об'єм відразу не є можливим. Тому для збереження якості насіння необхідно вдосконалювати технологію первинної обробки та технологію зберігання. Для сучасного виробництва соняшнику, необхідно обирати гібридне насіння, що несе в собі гарну якість та високу продуктивність. В процесі зберігання життєдіяльність насіння соняшнику змінюється в порівнянні з первинними якостями, через фізіологічні процеси, що змінюють технологічні показники якості та втрачається маса. Через це питання формування та збереження якісних показників насіння соняшнику залежно від особливостей гібриду і умов зберігання є доволі актуальною темою.

Мета роботи полягала у дослідженні впливу факторів формування врожаю, якості та збереженості на якісні показники насіння соняшнику різних гібридів в умовах товариства з обмеженою відповідальністю "Деметра-Велес".

Дослідження проводили впродовж 2022–2023 рр. у ННВЛ «Переробки продукції рослинництва» кафедри технології зберігання, переробки та стандартизації продукції рослинництва ім. проф. Б.В. Лесика НУБіП України із насінням соняшнику гібридів Суміко, Сузука, Субаро, Суомі, Суматра вирощеним в умовах «Деметра-Велес». Насіння соняшнику досліджуваних гібридів зберігали при двох температурних режимах: 1. Зберігання у зернохранищі з нерегульованим t режимом (контроль); 2. Зберігання в охолодженому стані ($t 0 + 5^{\circ}\text{C}$). Тривалість зберігання насіння соняшнику становила 12 місяців. Показники якості у насінні визначали перед закладанням на зберігання та у визначені програмою досліджень терміни під час зберігання.

Встановлено, що за комплексом господарсько-технологічних показників якості в умовах товариства з обмеженою відповідальністю «Деметра-Велес» найбільш конкурентоспроможними виявилися гібриди соняшнику Суміко, Суомі та Суматра. Найвищий умовний вихід олії з 1 га посіву забезпечили гібриди соняшнику Суомі (2003 кг/га), Суматра (1880 кг/га) та Суміко (1872 кг/га). Умовний вихід білка із 1 га посіву соняшнику становив серед досліджуваних гібридів від 525,6 кг/га до 629,0 кг/га.

Суттєвих відмінностей щодо зміни якісних показників насіння соняшнику серед досліджуваних гібридів під час зберігання нами не виявлено. Однак вищими якісними показниками для виробництва олії під час зберігання характеризувалися гібриди соняшнику Суміко та Суомі. Динаміка показників якості насіння соняшника більшою мірою залежала від тривалості та режимів зберігання.